

Štefan Rehák
Lukáš Sekelský

EKONOMICKÉ VPLYVY VYSOKOŠKOLSKÝCH ŠTUDENTOV NA HOSTITEĽSKÉ MESTO. PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA EKONOMICKEJ UNIVERZITY V BRATISLAVE¹

***Abstract:** Universities are considered as the key engines of economies, particularly in the long term through their contribution to human capital accumulation and innovation. In the short run, their importance for host cities is mainly associated with the increase in the demand for goods and services. The origins of university impact assessment for the region date back to the 1970-ies, when the research carried out by Caffrey and Isaacs (1971) introduced and popularised a formal method of evaluating the economic impacts of the university. This article is an empirical contribution, whose main objective is to quantify the amount and structure of local expenditures of students of the University of Economics in Bratislava. The research is based on data obtained through a questionnaire survey of 628 full-time students studying at the University in the city of Bratislava. The analysis shows that students have an average budget of around 259 Euro, of which they spend 208 Euro in Bratislava, and most of the amount on housing and food. Altogether, students from the UE spend about 1.5 million monthly in Bratislava, of which the net contribution to the local economy accounts for 692,000 Euros.*

***Keywords:** economic impact, university students, Bratislava*

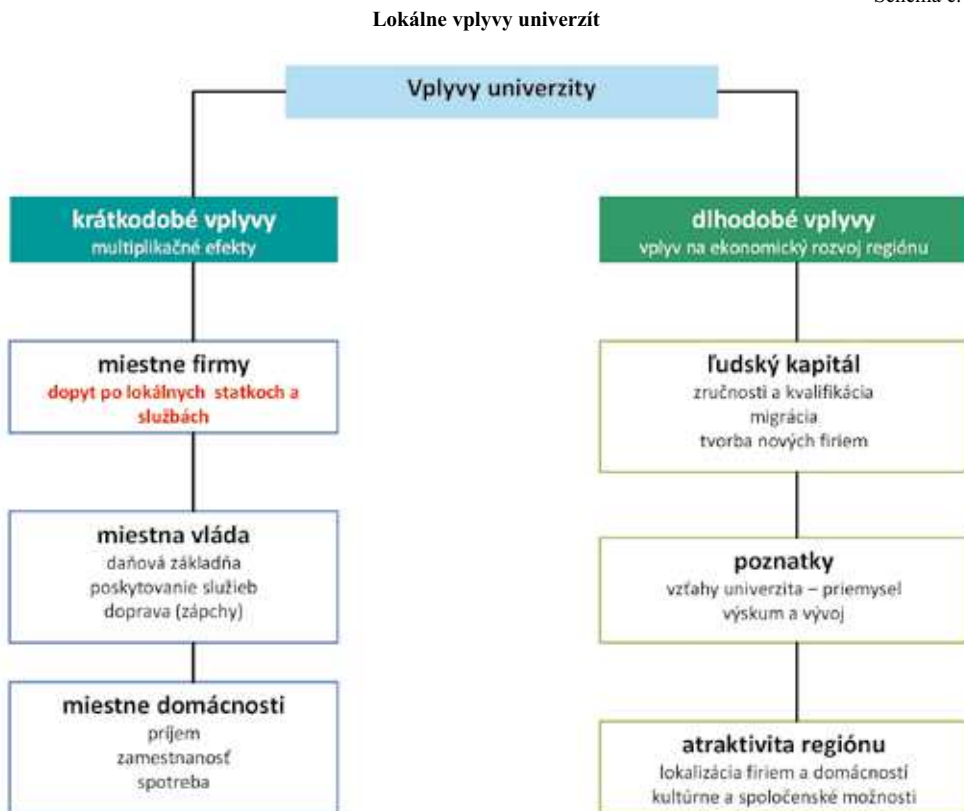
JEL: R 12, I 23

¹ Príspevok je súčasťou projektu VEGA 1/1335/12: *Lokálne a regionálne ekonomické vplyvy univerzít* v rámci riešeného projektu OP VaV s názvom: *Vytvorenie excelentného pracoviska ekonomického výskumu pre riešenie civilizačných výziev v 21. storočí* (ITMS 26240120032). Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Úvod

Univerzity sa najčastejšie považujú za subjekty, ktoré prispievajú svojimi aktivitami k zvyšovaniu ľudského kapitálu prostredníctvom vzdelávania, prostredníctvom spolupráce s firmami k inovačnej výkonnosti ekonomiky a rovnako ovplyvňujú lokalizáciu firiem a podnikanie, čo pomáha dlhodobému ekonomickému rastu. Keďže priťahujú do miest množstvo študentov, zamestnávajú veľký počet pracovníkov a objednávajú si tovary a služby od miestnych firiem, prispievajú zároveň k zvyšovaniu spotreby, zamestnanosti a rastu príjmov lokálnych samospráv.

Schéma č. 1

Prameň: upravené podľa ([6], s. 1565 – 1580).

Počiatky hodnotenia vplyvu univerzity na región siahajú do sedemdesiatych rokov 20. storočia, keď hlavne práca Caffrey a Isaacs [4] zaviedla a spopularizovala formálnu metódu hodnotenia ekonomického vplyvu univerzity. Odvtedy bolo publikovaných množstvo štúdií (z posledných napr. Bleany [2], Beck et. al. [1], Brown, Heaney [3], Steinacker [12], ktoré „dolaďujú“ spomínanú metodológiu. Florax a Folmer [7] poskytujú zoznam viac ako 40 štúdií ekonomického vplyvu výdavkov uni-

verzity, ktoré siahajú až do roku 1964. Autori sa špecificky zameriavajú na vplyv študentov na mestá, ktoré hostia univerzity (Steinacker [12], Holton, Riley [8]). Študenti majú vplyv hlavne na trh s nehnuteľnosťami, na pracovné trhy a na dopyt v odvetví reštaurácie, kaviarne a bary. Majú špecifické charakteristiky, akými sú ochota pracovať za nízke mzdy v menej atraktívnych pozíciách a ich časová flexibilita môže vytvárať konkurenciu na trhoch práce. Ako však ukázal výskum (Munro et. al. [10], Curtis, Lucas [5]), pracujúci študenti vytvárajú konkurenciu na špecifických pracovných trhoch a konkurujú skôr imigrantom a ostatným pracovníkom, ktorí hľadajú čiastkové úväzky, ako by konkurovali pracovníkom, ktorí hľadajú trvalú prácu. Munro et. al. [10] nezistili významnejší vplyv na lokalizáciu firiem, ktorá by súvisela so študentmi, okrem menšieho vplyvu na lokalizáciu obchodov, pubov a reštaurácií, špecificky sa zameriavajúcich na študentov ako svojich zákazníkov. Špecifickým vplyvom je vplyv študentov na lokálny trh nehnuteľností. Dochádza k procesu tzv. študentifikácie (studentification), teda gentrificačnému procesu nahradenia pôvodných obyvateľov v určitých štvrtiach študentmi, ktorí si prenajímajú ubytovanie (UNIVERSITIES UK [13], Smith a Holt [11]). Študenti jednak zvyšujú tržby z prenájmov pre lokálne domácnosti, ale zároveň prinášajú aj negatívne vplyvy, akými sú napríklad hluk, neporiadok a ničenie majetku.

Cieľom príspevku je kvantifikovať a analyzovať krátkodobé ekonomické vplyvy univerzít, ktoré sú spojené s výdavkami študentov. Najmä v univerzitných mestách, kde počet študentov predstavuje dôležitú časť obyvateľstva, lokálne firmy významne profitujú z dopytu po statkoch a službách a z ponuky lacnej pracovnej sily. Po roku 1989 nastal na Slovensku boom vysokoškolského vzdelávania, keď v roku 1991 pôsobilo 13 vysokých škôl s približne 62 tis. študentov, v roku 2012 to už bolo 35 škôl s 204 tis. študentov. Priestorový aspekt vývoja siete vysokých škôl skúmali LAUKO et. al. [9], ktorí ukazujú, že v SR je v súčasnosti 18 vysokoškolských centier, teda miest, v ktorých je lokalizovaná aspoň jedna vysoká škola alebo fakulta. Ak sa započítavajú aj detašované pracoviská, v tom prípade sa zoznam rozšíri na 34 sídiel. Na Slovensku je z tohto pohľadu špecifickým mestom Bratislava, keďže z 204 724 študentov, ktorí študovali v SR v roku 2012, až tretina študentov študuje na bratislavských fakultách. V Bratislave študuje spolu 45 058 denných študentov a 21 013 externých, čo je pre porovnanie okolo 15 % populácie Bratislavy. Okrem toho na fakultách v Bratislave pracuje 4 159 pracovníkov, čo je okolo 2 % celkovej zamestnanosti v Bratislave. Významná časť lokálnej ekonomiky je preto priamo alebo nepriamo závislá od univerzít.

Naša analýza sa v tomto príspevku zameriava na lokálne výdavky denných študentov Ekonomickej univerzity v Bratislave, ktorá je s počtom denných študentov 7 291 treťou najväčšou univerzitou v Bratislave. Používame metodológiu tzv. dopadových štúdií, ktorých cieľom je kvantifikovať čistý príspevok univerzity pre lokálnu ekonomiku. V prvej časti príspevku popisujeme metodológiu zberu dát príjmov a výdavkov študentov. V druhej časti popisujeme výsledky štruktúry analýzy príjmov a lokálnych výdavkov študentov. V závere článku popisujeme výsledky kvantifikácie lokálneho vplyvu Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Metodológia

Autori tzv. dopadových štúdií upozorňujú na problém stotožňovania hrubých lokálnych výdavkov študentov, návštevníkov a zamestnancov univerzít s lokálnym ekonomickým prínosom univerzity (Bleany [2], Beck et. al. [1], Brown, Heaney [3]). Ekonomický prínos samotnej univerzity predstavujú iba tie výdavky, ktoré by sa inak v meste nere realizovali. Prvým metodologickým krokom bolo preto definovanie geografickej oblasti, ktorú sme vymedzili ako mesto Bratislava. Teda za lokálne výdavky považujeme tie výdavky, ktoré boli vynaložené v prevádzkach v Bratislave alebo zaplatené subjektom z Bratislavy. Za lokálnych študentov považujeme študentov s miestom trvalého bydliska v Bratislave. K tomu sme v dotazníkovom prieskume zisťovali, čo by najpravdepodobnejšie študenti robili, ak by neštudovali na EU v Bratislave. Teda sme sa snažili identifikovať podiel študentov, ktorí by študovali v Bratislave aj ak by EU v Bratislave neexistovala, teda by realizovali svoje výdavky v tomto meste. Dotazníkový prieskum sme uskutočnili v školskom roku 2012/2013. Celkove sme získali 629 dotazníkov, pričom sme prieskum robili na všetkých 6 bratislavských fakultách v náhodne vybraných krúžkoch v každom ročníku. Nasledujúca tabuľka ukazuje štruktúru získaných dotazníkov.

Tab. č. 1

Distribúcia získaných dotazníkov

Ročník	Fakulta						Total
	FAJ	FHI	FMV	FPM	NHF	OF	
1.	16	44	8	40	31	19	158
2.	9	28	30	16	28	18	129
3.	6	12	11	21	33	23	106
4.	8	20	5	36	48	26	143
5.	0	13	5	11	44	20	93
Total	39	117	59	124	184	106	629

Prameň: vlastné spracovanie.

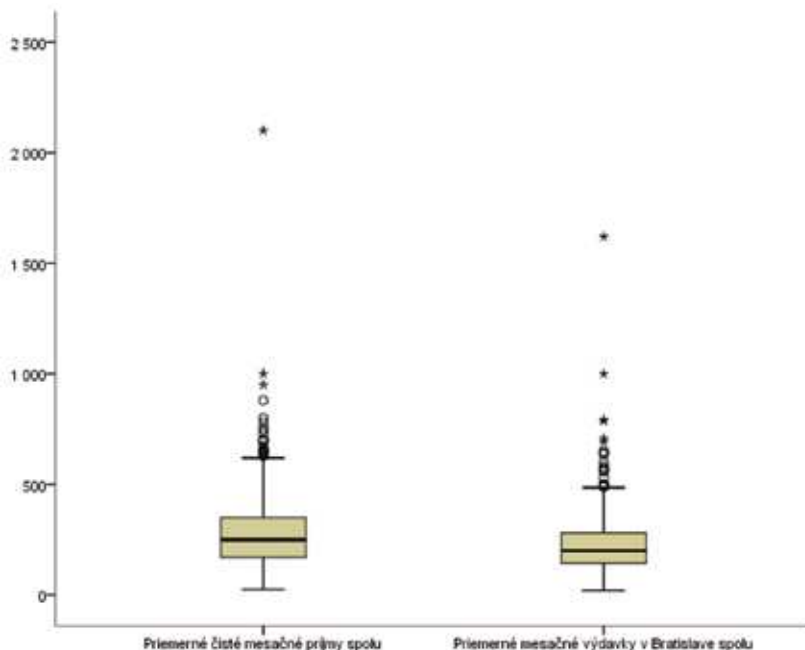
Dotazník obsahoval 11 otázok, z ktorých prvé tri otázky boli o lokalizácii respondenta a úlohe Bratislavy pri výbere univerzity. Ďalšie dve otázky sa týkali výšky a štruktúry príjmov a lokálnych výdavkov študentov a nakoniec posledných 6 otázok sa týkalo informácií o respondentovi.

Výsledky

Prieskum ukázal, že čisté mesačné príjmy študentov EU sa pohybujú medzi 25 až 2 100 eurami, pričom priemer bol 282 eur a štandardná odchýlka 168 eur. Lokálne výdavky boli medzi 20 eurami a 1 620 eurami s priemerom 225 eur a štandardnou odchýlkou vo výške 133 eur. Medián príjmov bol 250 eur a lokálnych výdavkov 200 eur.

Graf č. 1

Príjmy a výdavky študentov EU v Bratislave (v eurách)

Prameň: vlastné spracovanie.

Ako ukazuje graf č. 1, v príjmoch aj výdavkoch sme mali niekoľko odľahlých pozorovaní, ktoré presahovali dve štandardné odchýlky, preto sme ich z ďalšej analýzy vylúčili. Upravené hodnoty priemerných príjmov boli 259 eur (medián 250) a priemerných lokálnych výdavkov 208 eur (medián 200).

Príjmy aj výdavky študentov sa významne líšia podľa toho, či majú v Bratislave trvalé bydlisko, prechodne bývajú v Bratislave na internátoch alebo v podnájme, alebo dochádzajú do Bratislavy. Najvyšší mesačný rozpočet majú študenti bývajúci v podnájme – vo výške 310 eur a najnižší majú dochádzajúci študenti vo výške 226 eur. Najvyššie lokálne výdavky mali rovnako študenti bývajúci v podnájme – 269 eur a najnižšie majú dochádzajúci študenti – 132 eur. Sklon k spotrebe lokálnych tovarov a služieb majú najnižší dochádzajúci študenti, ktorí míňajú v Bratislave viac ako polovicu svojich príjmov, naopak, študenti bývajúci v podnájme v Bratislave míňajú takmer 90 % svojich príjmov v Bratislave.

Tab. č. 2

Príjmy a výdavky študentov podľa ich lokalizácie (v eurách)

	Príjmy		Lokálne výdavky		Podiel lokálnych výdavkov	
	Mean	Median	Mean	Median	% Mean	% Median
Trvale bývajúci v Bratislave	251,5	250,0	180,7	152,0	72	61
Bývajúci v Bratislave na internáte	253,5	228,0	217,5	200,0	86	88
Bývajúci v Bratislave v podnájme	309,7	300,0	269,1	260,5	87	87
Dochádzajúci	225,7	200,0	131,8	110,0	58	55
Total	259,5	250,0	208,2	200,0	80	80

Prameň: vlastné spracovanie.

V nasledujúcej časti sa bližšie pozrieme na štruktúru príjmov študentov a budeme analyzovať rozdiely v ich výške a štruktúre z pohľadu lokalizácie študentov a ročníka štúdia.

Príjmy študentov

Hlavným zdrojom príjmov študentov sú príjmy od rodičov, ktorých podiel je 43 % na celkových mesačných príjmoch. Rodičia prispievajú 111 eurami, pričom však príjmy bratislavských študentov od rodičov sú významne nižšie – na úrovni 58 eur a študenti bývajúci v podnájme, naopak, majú mesačne asi 152 eur od rodičov. Druhou najvyššou položkou sú príjmy zo zamestnania, ktoré majú asi tretinový podiel a tretí najvyšší podiel majú príjmy z letných brigád – 14 %. Najmenšie príjmy zo zamestnania majú študenti bývajúci na internátoch – na úrovni 67 eur, najvyššie majú študenti bývajúci v podnájme a trvale bývajúci v Bratislave. Je zaujímavé, že príjmy zo zamestnania mimobratisklavských študentov sa významne líšia; študenti, ktorí bývajú v podnájme, majú výrazne viac príjmov zo zamestnania, hoci aj ich príjmy od rodičov sú vyššie. To ukazuje, že sú viac aktívni na pracovnom trhu (viac z nich pracuje), alebo pracujú dlhšie ako študenti na internátoch.

Tab. č. 3

Štruktúra príjmov študentov

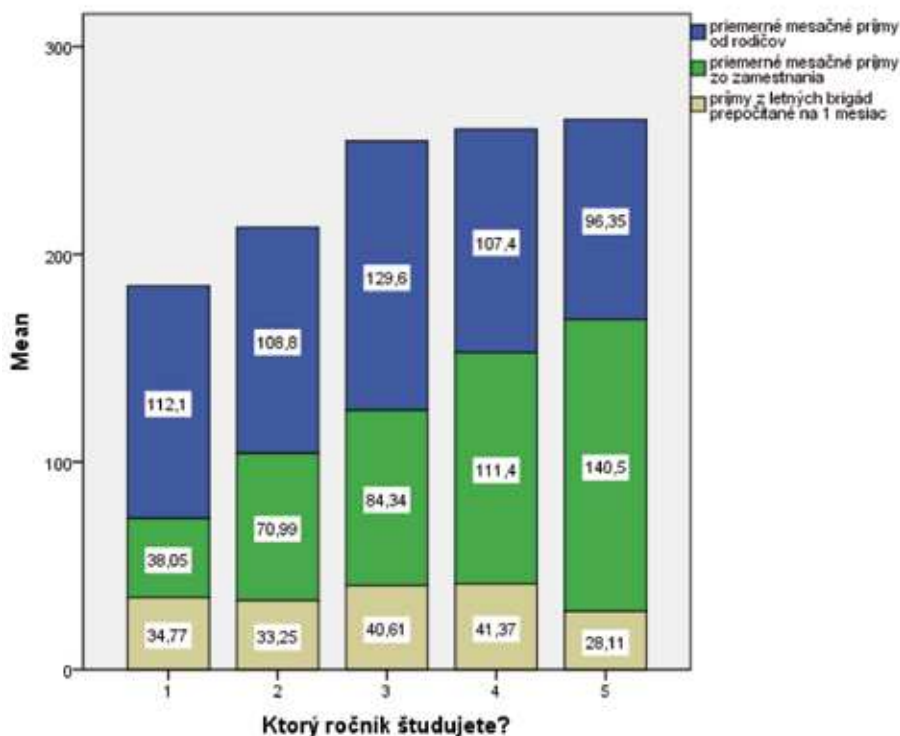
	Trvale bývajúci v Bratislave		Bývajúci v Bratislave na internáte		Bývajúci v Bratislave v podnájme		Dochádzajúci		Total	
	Mean	%	Mean	%	Mean	%	Mean	%	Mean	%
od rodičov	58	23	123	48	152	49	73	32	111	43
zo zamestnania	112	44	67	26	100	32	90	40	83	32
zo štipendia	18,5	7	16,1	6	13,1	4	9,4	4	14,8	6
z letných brigád	33	13	36	14	35	11	39	17	36	14
príjmy z predaja, prenájmu a pod.	6	2	1	0	1	0	0	0	1	1
peňažné dary	15	6	7	3	6	2	5	2	8	3
iné príjmy	10	4	4	2	2	1	8	4	5	2
Spolu	251,5	100	253,5	100	309,7	100	225,7	100	259,5	100

Prameň: vlastné spracovanie.

Príjmy študentov výrazne rastú počas štúdia. V prvom ročníku majú študenti príjmy približne na úrovni 210 eur, príjmy študentov vo štvrtom ročníku na úrovni 303 eur. Ako ukazuje graf, hlavným rozdielom je nárast príjmov zo zamestnania, ktoré v prvom ročníku dosahujú hodnotu priemerne 38 eur, ale v piatom ročníku to je až 141 eur. Príjmy od rodičov sa, naopak, mierne znižujú z hodnoty 112 eur v prvom ročníku až na 96 eur v piatom ročníku, najvyššie sú však v treťom ročníku – na úrovni 130 eur. Podobne sa mierne znižujú aj príjmy z letných brigád.

Graf č. 2

Zmeny v štruktúre príjmov študentov

Prameň: vlastné spracovanie.

Výdavky študentov

Hlavná časť prieskumu sa sústredila na analýzu lokálnych výdavkov študentov, teda výdavkov vynaložených v Bratislave. Dvoma najväčšími výdavkovými položkami sú výdavky na potraviny a nealkoholické nápoje (44 eur za mesiac) a výdavky na ubytovanie (43 eur), ktoré spolu tvoria takmer 50 % celkových výdavkov študentov. Ďalšími významnými výdavkovými položkami sú výdavky na dopravu (23 eur), kaviarne a bary, reštaurácie a hotely (22 eur). Študenti majú približne polovičné výdavky v porovnaní s priemerným členom bratislavských domácností. V štruktúre je najväčší rozdiel vo výdavkoch na hotely, kaviarne a reštaurácie, kto-

rých podiel na celkových výdavkoch je viac ako dvojnásobný a vyšší je aj podiel výdavkov na odevy, obuv a dopravu.

Tab. č. 4

Štruktúra výdavkov študentov podľa ich lokalizácie (v eurách)

	Trvale bývajúci v Bratislave	Bývajúci v Bratislave na internáte	Bývajúci v Bratislave v podnájme	Dochádzajúci	<i>Total</i>
Potraviny a nealkoholické nápoje	33,00	56,65	63,11	22,18	48,88
Alkoholické nápoje a tabak	20,76	13,93	13,46	6,73	13,64
Kaviarne, bary, reštaurácie a hotely	32,60	21,61	22,19	12,96	21,88
Odevy a obuv	19,88	15,67	15,33	19,95	16,91
Rekreácia, voľný čas a kultúra	18,16	10,55	9,43	7,71	10,96
Rozličné tovary a služby	11,52	10,46	9,96	7,33	10,00
Bývanie (nájomné, internát...)	5,88	46,51	96,34	,93	42,82
Poplatky spojené s bývaním	,94	,92	3,32	,00	1,24
Nábytok, bytové vybavenie a údržba	,29	,59	3,13	,31	,99
Zdravotníctvo	3,52	3,61	4,15	2,00	3,44
Doprava	15,85	24,86	18,51	31,15	23,38
Pošta a telekomunikácie	7,74	7,77	8,82	5,14	7,54
Vzdelávanie (školy a kurzy)	4,46	4,65	2,72	5,46	4,39
Ostatné výdavky	3,29	2,70	1,60	2,11	2,48
Iné	1,06	,41	,79	,05	,52
Spolu	180,73	217,52	269,12	131,77	208,16

Prameň: vlastné spracovanie.

Podrobnejšia analýza ukazuje, že lokálne výdavky bratislavských študentov sú významne vyššie v položke alkoholické nápoje a tabak, rekreácia a kultúra, kaviarne, bary, reštaurácie a hotely. Spolu s potravinami sú výdavky na kaviarne, bary, reštaurácie a hotely najvýznamnejším lokálnym výdavkom – približne 30 eur mesačne. Študenti bývajúci na internátoch a v podnájme vynakladajú výrazne väčšiu časť rozpočtu na potraviny, nealkoholické nápoje a na ubytovanie; tieto dve položky tvoria približne 50 % ich rozpočtu. Je výrazný rozdiel vo výdavkoch na ubytovanie na internátoch, ktoré sú na úrovni približne 47 eur a výdavkoch na ubytovanie v podnájme, kde je to 96 eur. Dochádzajúci študenti, naopak, najviac minú na dopravu, mesačné výdavky sú približne 31 eur, čo je 24 % ich lokálnych výdavkov.

Lokálny ekonomický vplyv EU v Bratislave

Na základe údajov o priemerných výdavkoch denných študentov môžeme odhadnúť lokálny ekonomický vplyv univerzity. Skúsenosti s podobným typom dopadových štúdií ukazujú, že je potrebné pri údají „celkový počet študentov“ vziať do úvahy tých, ktorí by svoje výdavky realizovali v Bratislave aj ak by tu EU neexistovala. To

sú teda tí študenti, ktorí by študovali v Bratislave na inej vysokej škole, alebo by prípadne v Bratislave pracovali. V prieskume sme tento podiel skúmali prostredníctvom otázky, čo by študenti robili v prípade, ak by neštudovali na EU v Bratislave. V prípade študentov s trvalým bydliskom v Bratislave by len 14 % išlo študovať alebo pracovať mimo Bratislavu. To znamená, že iba výdavky 14 % študentov s trvalým bydliskom v Bratislave sa započítavajú do vplyvu univerzity. V prípade študentov bývajúcich na internáte je situácia opačná; 54,7 % tých študentov, ktorí, ak by neštudovali na EU v Bratislave, študovali alebo pracovali by mimo Bratislavu. Zo študentov bývajúcich v podnájme by študovalo alebo pracovalo mimo Bratislavu 37,7 %, v prípade dochádzajúcich by to bolo 21,6 %. Spolu len 53,4 % študentov pochádzajúcich mimo Bratislavu sa započítava do čistého vplyvu EU v Bratislave. Zvyšok mimobratislavských študentov (46,6 %) by študoval na iných univerzitách v Bratislave alebo by v Bratislave pracovali, a teda by realizovali svoj dopyt v Bratislave. Podľa metodológie tzv. dopadových štúdií sa preto čistý vplyv počíta len zo zníženého počtu študentov. Tieto údaje sme použili na očistenie počtu študentov jednotlivých fakúlt. Kvantifikovali sme teda tých študentov, ktorí sú v Bratislave kvôli EU a ich výdavky by v prípade neexistencie univerzity chýbali. Celkový mesačný vplyv EU predstavuje súčin priemerných lokálnych výdavkov študentov fakulty a „očisteného“ počtu študentov fakulty. Celkový mesačný vplyv EU na ekonomiku mesta Bratislava je na úrovni 692 tisíc eur. Táto hodnota je teda dodatočným dopytom, ktorý existuje v Bratislave kvôli EU.

Tab. č. 5

Priemerné mesačné výdavky študentov a lokálny ekonomický vplyv EU v Bratislave (v eurách)

	FAJ	FHI	FMV	FPM	NHF	OF	Spolu
Priemerné výdavky	188	196	196	210	225	205	
Počet študentov	189	1 510	595	1 723	1 585	1 689	7 291
Priemerné výdavky spolu (A)	35 619	296 530	116 579	362 684	356 035	346 370	1 513 818
„Očistený“ počet študentov	79	694	255	796	747	759	3330
Čistý vplyv (B)	14 873	136 275	50 010	167 615	167 700	155 626	692 098
Podiel (A/B) (v %)	42	46	43	46	47	45	46

Prameň: vlastné spracovanie.

Vidíme, že čistý vplyv univerzity, prípadne jej jednotlivých fakúlt, sa pohybuje medzi 42 – 47 % mesačných výdavkov študentov. Teda iba približne 46 % výdavkov študentov môžeme považovať za ekonomický vplyv univerzity, zvyšná časť výdavkov by bola vynaložená v Bratislave aj bez ohľadu na túto skutočnosť. Rozdiely medzi fakultami sú najmä výsledkom rozdielnej štruktúry študentov z hľadiska miesta ich bydliska.

Druhým dôležitým momentom bolo kvantifikovať prínos univerzity z pohľadu štruktúry výdavkov, teda kvantifikovať dodatočný dopyt jednotlivých lokálnych odvetví, resp. dodatočné tržby odvetví, ktoré poskytujú tieto tovary a služby. Naj-

vyšší vplyv má lokalizácia univerzity na tržby v maloobchode (potraviny a nealkoholické nápoje), ktoré sa pohybujú na úrovni 162 tis. eur mesačne. Druhou najväčšou položkou je ubytovanie vo výške 142 tis. eur. Prevažná časť tejto sumy však je príjmom univerzity, keďže väčšina študentov je ubytovaná na internátoch. Dodatočné tržby komerčných prenajímateľov bytov tvoria len asi 47 % z celkovej sumy, teda okolo 67 tis. eur mesačne.

Tab. č. 6

Lokálny vplyv výdavkov študentov EU v Bratislave (mesačne, v eurách)

Položka	Výdavky spolu
Potraviny a nealkoholické nápoje (iba nákupy v obchodnej sieti)	162 766
Alkoholické nápoje a tabak (iba nákupy v obchodnej sieti)	45 437
Kaviarne, bary, reštaurácie a hotely (vrátane stravovania v jedálni)	72 868
Odevy a obuv	56 296
Rekreácia, voľný čas a kultúra	36 495
Rozličné tovary a služby	33 306
Bývanie (nájomné, poplatky za internát...)	142 584
Poplatky spojené s bývaním (voda, elektrina, plyn, mimo nájomného)	4 122
Nábytok, bytové vybavenie a údržba bytu	3 302
Zdravotníctvo (lieky, zdravotnícke služby...)	11 442
Doprava	77 860
Pošta a telekomunikácie (nákup telefónov, paušál, internet...)	25 093
Vzdelávanie (školy a kurzy)	14 606
Ostatné výdavky	8 247
Iné	1 727
Priemerné mesačné výdavky v Bratislave spolu	693 169

Pozn.: rozdiely v celkových výdavkoch oproti tabuľke č. 5 sú výsledkom zaokrúhľovania.

Prameň: vlastné spracovanie.

Tretou najväčšou oblasťou sú tržby podnikov v doprave – približne 77 tis. eur mesačne. Nasledujú tržby kaviarní, barov, reštaurácií a hotelov – približne 73 tis. eur mesačne. Dodatočné tržby obchodov s alkoholom a tabakom sú vo výške 45 tis. eur a obchody s odevmi a obuvou majú dodatočné tržby okolo 56 tis. eur mesačne.

Záver

Rast počtu vysokých škôl a študentov v SR vyúsťuje do zvýšeného záujmu o kvantifikáciu vplyvu lokalizácie vysokej školy na ekonomiku hostiteľského mesta. Výskum v zahraničí poukazuje na spektrum lokálnych ekonomických vplyvov; medzi krátkodobé patrí zvyšovanie lokálneho dopytu, zvyšovanie zamestnanosti a ponuky služieb, a na druhej strane medzi dlhodobé vplyvy patrí zvyšovanie ľudského kapitálu, inovácií a atraktivity. Náš výskum mal za cieľ na základe analýzy výdavkov študentov Ekonomickej univerzity v Bratislave preskúmať krátkodobé ekonomické vplyvy na dopyt po lokálnych statkoch a službách. Analýza sa opiera o údaje z dotazníkového prieskumu denných študentov EU v Bratislave, ktorý sa uskutočnil v školskom roku 2012/2013. Výsledky ukázali, že priemerné mesačné príjmy študentov EU sú vo výške 259 eur a priemerné výdavky na lokálne tovary

a služby tvoria 208 eur. Najvyššie príjmy aj výdavky majú študenti bývajúci v podnájme, naopak, príjmy a výdavky študentov, ktorí denne dochádzajú do Bratislavy, boli výrazne nižšie. Najvyšší podiel na príjmoch majú príjmy od rodičov, tie však vo vyšších ročníkoch štúdia prevyšujú príjmy z pravidelného a nepravidelného zamestnania, ktoré sú vo výške viac ako 100 eur mesačne. Najvyššie výdavky študentov sú na potraviny a nealkoholické nápoje a výdavky na ubytovanie, ktoré spolu tvoria takmer 50 % celkových výdavkov študentov, pričom rozhodujúcim faktorom určujúcim ich výšku je spôsob ubytovania v Bratislave (internát, podnájom alebo dochádzanie). Mesačne minie približne 7 000 denných študentov univerzity v Bratislave približne 1,5 mil. eur, z čoho čistý lokálny ekonomický vplyv univerzity na mesto je približne 692 tis. eur.

V ďalšej fáze výskumu lokálnych ekonomických vplyvov univerzít by sme chceli rozšíriť prieskum na ostatné bratislavské a mimobratislavské vysoké školy. Takto môžeme analyzovať vplyv veľkosti mesta, štruktúry študentov a zameranie školy na výšku ekonomického vplyvu. Výsledky štúdií môžu priniesť aj informácie pre argumentačné a propagačné materiály jednotlivých univerzít, ktoré môžu využívať pri rokovaníach s orgánmi verejnej správy a sponzormi. Rovnako sa takéto výsledky môžu využiť v diskusii o otvorení, prípadne zatvorení vysokých škôl v SR, keďže ako ukázala štúdia, lokalizácia vysokej školy prináša významné ekonomické efekty pre hostujúce mesto.

Literatúra

- [1] BECK, R. – ELLIOTT, D. – MEISEL, J. – WAGNER, M. 1995. Economic Impact Studies of Regional Public Colleges and Universities. Center for Business and Economic Research, University of Kentucky, s. 249 – 253.
- [2] BLEANEY, F. M. 1992. What Does a University Add to its Local Economy? In: *Applied Economics*, 1992, 24, s. 305 – 311.
- [3] BROWN, K. B. – HEANEY, M. T. 1997. A Note on Measuring Economic Impact of Institutions of Higher Education. In: *Research in Higher Education*, Vol. 38, č. 2, s. 229 – 240.
- [4] CAFFREY, J. – ISAACS, H. H. 1971. Estimating the Impact of a College or University on the Local Economy. Washington, D. C.: *American Council on Education*. (1971). ERIC ED 252100.
- [5] CURTIS, S. – LUCAS, R. 2001. A coincidence of needs? Employers and full time students. In: *Employee Relations*, č. 23, 38 – 54.
- [6] FELSENTIN, D. 1996. The university in the Metropolitan Arena: Impacts and Public Policy Implications. In: *Urban Studies*, č. 33.
- [7] FLORAX, R. – FOLMER, H. 1992. Knowledge Impacts of Universities on Industry: an Aggregate Simultaneous Investment Model. In: *Journal of Regional Science*, č. 4, s. 437 – 466.
- [8] HOLTON, M. – RILEY, M. 2013. Student geographies: exploring the diverse geographies of students and higher education. In: *Geography Compass*, 2013, č. 7, s. 61 – 74.
- [9] LAUKO, V. et. al. 2011. Školstvo na Slovensku v kontexte regionálnych disparít. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, ISBN 978-90-7165-856-6.

- [10] MUNRO, M. – TUROK, I. – LIVINGSTON, M. 2009. Students in cities: a preliminary analysis of their patterns and effects. In: *Environment and Planning*. Vol. 41, č. 8, s. 1805 – 1825.
- [11] SMITH, D. P. – HOLT, L. 2007. Studentification and apprentice' gentrifiers within Britain's provincial towns and cities: extending the meaning of gentrification. In: *Environment and Planning*, Vol. 39, č. 1, s. 142 – 161.
- [12] STEINACKER, A. 2005. The economic effect of urban colleges on their surrounding communities. In: *Urban Studies*, 2005, 42, s. 1161 – 1175.
- [13] UNIVERSITIES UK, 2006. 'Studentification': a guide to opportunities, challenges and practice. On-line <http://www.universitiesuk.ac.uk/highereducation/Documents/2006/StudentificationGuide.pdf> (prístup dňa 27.6.2013)
- [14] WILSON, J. H. – RAYMOND, R. 1973. The economic impact of a university upon the local community. In: *The Annals of Regional Science*, 1973, Vol. 7. č. 2, s. 130 – 142.